

Spis treści

Wykaz skrótów.....	7
Wstęp.....	10
1. Regulacje prawne dotyczące planowania i rozliczania czasu pracy.....	11
1.1 Powszechnie obowiązujące przepisy dotyczące planowania, rozliczania i ewidencjonowania czasu pracy.....	11
1.1.1 Ewidencja czasu pracy kierowców.....	12
1.1.2 Regulacje obowiązujące w czasie epidemii COVID-19.....	13
1.1.3 Zmiany w czasie pracy, które prawdopodobnie wejdą w życie w 2023 r.....	13
1.2 Źródła regulacji dotyczących czasu pracy u danego pracodawcy.....	14
1.3 Czas pracy - definicje.....	16
1.3.1 Definicja czasu pracy.....	16
1.3.2 Czynności przygotowawcze.....	19
1.3.3 Wcześniejsze przyjście do pracy w własnej woli pracownika.....	21
1.3.4 Czas dojazdu i powrotu z pracy.....	21
1.3.5 Normy czasu pracy.....	25
1.3.6 Doba pracownicza.....	28
1.4 Ruchomy czas pracy.....	32
1.4.1 Zasady wprowadzania ruchomego czasu pracy.....	35
1.4.2 Stosowanie ruchomego czasu pracy na pisemny wniosek pracownika.....	38
1.5 Indywidualny rozkład czasu pracy.....	41
1.6 Miejsce przechowywania wniosków o ruchomy i indywidualny czas pracy.....	44
1.7 Konieczność planowania czasu pracy z zachowaniem okresów odpoczynku dobowego i tygodniowego.....	45
2. Okresy rozliczeniowe czasu pracy.....	49
2.1.1 Wydłużenie okresu rozliczeniowego do 12 miesięcy.....	52
2.1.2 Gwarancja minimalnego wynagrodzenia niezależnie od rozkładu czasu pracy.....	55
2.2 Dostępne systemy czasu pracy.....	56
2.3 Skrócenie norm i dobowego wymiaru czasu pracy.....	67
2.4 System zadaniowego czasu pracy.....	67
2.4.1 Przydział zadań w zadaniowym czasie pracy.....	69
2.5 Ograniczenia w wyborze systemu czasu pracy.....	76
2.6 Zmianowy rozkład czasu pracy.....	76
2.7 Możliwość dokonywania zmian w regulacjach dotyczących czasu pracy (np. zmiany systemów czasu pracy obowiązujących pracowników).....	77
2.8 Wymiar czasu pracy pracowników.....	78
2.9 Nominalny czas pracy w danym roku kalendarzowym.....	87
2.10 Planowanie dni wolnych.....	88
2.10.1 Dni wolne z tytułu przeciętnie 5-dniowego tygodnia pracy.....	89
2.11 Dni wolne równoważące pracę w przedłużonym dobowym wymiarze czasu pracy oraz dni wolne z tytułu zatrudnienia na część etatu.....	99
2.12 Zasady poprawnego opracowywania harmonogramów (grafików) czasu pracy pracownika.....	100
2.12.1 Wyjątki od obowiązku tworzenia harmonogramu (grafiku) czasu pracy.....	101
2.12.2 Sytuacje, w których istnieje obowiązek tworzenia harmonogramu (grafiku) czasu pracy.....	103
2.12.3 Cechy charakterystyczne poprawnego harmonogramu (grafiku) czasu pracy pracownika.....	106
2.12.4 Osoba tworząca harmonogramy (grafiki) czasu pracy.....	108
2.13 Zasady poprawnego ewidencjonowania normatywnego, zaplanowanego czasu pracy pracownika.....	117
3. Ograniczenia pracy w handlu w placówkach handlowych.....	118
3.1 Wyłączenia ustawowe.....	120

3.2 Sankcje.....	124
3.3 Obowiązywanie zakazu.....	127
4. Praca w godzinach nadliczbowych.....	129
4.1 Praca nadliczbowa „średniotygodniowa”.....	130
4.1.1 Praca nadliczbowa w systemie zadaniowego czasu pracy.....	136
4.1.2 Praca nadliczbowa w weekendowym czasie pracy.....	138
4.2 Dopuszczalność pracy nadliczbowej.....	138
4.2.1 Polecenie pracy w godzinach nadliczbowych.....	139
4.2.2 Sytuacja, w której nie dochodzi do pracy nadliczbowej.....	143
4.3 Zakazy dotyczące polecenia pracy nadliczbowej.....	145
Ograniczenia w poleceniu pracy nadliczbowej wynikające z obowiązku zachowania okresów odpoczynku.....	149
4.3.1 Limit dobowy pracy w nadgodzinach.....	149
4.4 Prawidłowe oddawanie równoważnego okresu odpoczynku dobowego.....	151
4.5 Ograniczenia w wykonywaniu pracy nadliczbowej wynikające z sytuacji pracownika....	155
4.5.1 Szczególne ograniczenia w wykonywaniu pracy nadliczbowej przez pracowników niepełnosprawnych.....	155
4.5.2 Praca nadliczbowa za zgodą pracownika.....	158
4.5.3 Obowiązek wykonywania pracy w nadgodzinach.....	160
4.6 Rekompensata pracy nadliczbowej dobowej.....	162
4.7 Rekompensata finansowa - wynagrodzenie i dodatek za pracę w nadgodzinach.....	163
4.7.1 Wynagrodzenie za pracę nadliczbową.....	165
4.7.2 Dodatek za pracę nadliczbową.....	167
4.7.3 Ustalanie podstawy do wyliczenia dodatku za nadgodziny.....	168
4.7.4 Ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych.....	174
4.8 Rekompensowanie pracy nadliczbowej dobowej czasem wolnym.....	178
4.8.1 Czas wolny z inicjatywy pracodawcy.....	178
4.8.2 Czas wolny na pisemny wniosek pracownika.....	179
4.8.3 Obowiązek oddania dnia wolnego.....	184
4.8.4 Wypłata wynagrodzenia w miesiącu, w którym pracownik pracował w dniu wolnym oraz w miesiącu, w którym odebrał dzień wolny.....	189
4.8.5 Problematyka pracy nadliczbowej w ruchomym i zadaniowym czasie pracy.....	190
4.8.6 Skutki nieoddania dnia wolnego za pracę w dniu pierwotnie wolnym z tytułu przeciętnie 5- dniowego tygodnia pracy.....	193
4.8.7 Uzgadnianie terminu odbioru dnia wolnego.....	194
4.8.8 Niezawinione nieoddanie dnia wolnego.....	195
4.8.9 Wynagrodzenie i dodatek w razie nieoddania dnia wolnego zgodnie z art. 1513 KP.....	196
4.8.10 Praca w dniu wolnym z tytułu przeciętnie 5-dniowego tygodnia pracy i jednocześnie z przekroczeniem dobowej normy czasu pracy.....	196
4.8.11 Skutki nieudzielenia dnia wolnego za pracę w dniu pierwotnie wolnym z tytułu niedzieli albo święta.....	200
Brak obowiązku wypłaty dwóch 100% dodatków.....	201
4.8.12 Praca w niedzielę i święto i jednocześnie w godzinach nadliczbowych dobowych.....	202
4.8.13 Skutki nieudzielenia dnia wolnego za pracę w dniu pierwotnie wolnym rekompensującym pracę w przedłużonym dobowym wymiarze czasu pracy i innych dniach harmonogramowo wolnych.....	203
4.8.14 Rozliczenie czasu pracy, gdy pracownik odchodzi z pracy w trakcie trwania okresu rozliczeniowego.....	208
4.8.15 Praca ponadwymiarowa pracownika zatrudnionego na część etatu.....	210
4.8.16 Zwolnienie z obowiązku wprowadzenia klauzuli dla niepełnoetatowca do umowy o pracę	213
4.8.17 Rozliczenie czasu pracy w przypadku zmiany wymiaru etatu.....	219
4.8.18 Praca nadliczbowa kadry kierowniczej.....	219

5. Praca w porze nocnej.....	226
5.1 Pora nocna – definicja.....	226
5.2 Rekompensowanie pracy w porze nocnej.....	226
5.2.1 Dodatek za pracę w porze nocnej – zasady obliczania.....	226
5.3 Przykładowe wyliczenia wynagrodzenia pracownika wykonującego pracę w porze nocnej.....	227
6. Szkolenia a czas pracy.....	239
7. Podróż służbowa a czas pracy.....	242
7.1 Podróże służbowe - definicje.....	242
7.1.1 Jeżeli wyjazd pracownika nie spełnia przesłanek podróży służbowej nie można stosować do niego wykładni dotyczącej czasu pracy w podróży służbowej.....	243
7.1.2 Koszty wyjazdów związanych ze świadczeniem pracy, ale nie podróżą służbową.....	244
7.1.3 Podróż służbowa pracownika zatrudnionego w zadaniowym i ruchomym czasie pracy (przedział czasowy).....	246
7.1.4 Podróż służbowa samochodem.....	247
7.1.5 Podróż służbowa w nocy przypadającej przed planowanym rozpoczęciem dniówki.....	248
7.2 Dyżur.....	249
7.2.1 Dyżur - definicja.....	249
7.2.2 Komu i kiedy można zlecić dyżur.....	250
7.2.3 Rekompensata dyżuru.....	251
7.2.4 Wynagrodzenie a czas wolny za dyżur.....	251
7.2.5 Problematyka dyżuru domowego.....	253
7.2.6 Dyżur a praca nadliczbowa.....	253
7.2.7 Dyżur a okres odpoczynku.....	254
8. Przerwy w czasie pracy.....	257
8.1.1 Przerwa 15-minutowa tzw. śniadaniowa.....	257
8.1.2 Przerwa na spożycie posiłku lub załatwienie spraw osobistych.....	258
8.1.3 Przerwa z tytułu niepełnosprawności.....	259
8.1.4 Przerwa lub przerwy na karmienie dziecka piersią.....	259
8.1.5 Przerwa z tytułu pracy przy monitorze ekranowym.....	260
8.1.6 Zatrudnienie na część etatu, a przerwy.....	260
8.1.7 Zasady wykorzystywania przerw.....	262
8.1.8 Wyjścia prywatne pracownika.....	263
8.1.9 Odpracowanie wyjścia prywatnego przez pracownika ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.....	265
9. Przerwy z Kodeksu pracy.....	267
10. Ewidencja czasu pracy pracownika.....	269
10.1 Ewidencjonowanie normatywnego i rzeczywistego czasu pracy pracowników.....	269
10.2 Uproszczone ewidencjonowanie czasu pracy.....	270
10.3 Ewidencja czasu pracy pracowników zatrudnionych w zadaniowym czasie pracy.....	272
10.3.1 Ewidencjonowanie pracy w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.....	273
10.3.2 Ewidencjonowanie pracy w dniu wolnym.....	273
10.3.3 Ewidencjonowanie dyżuru.....	274
10.3.4 Rodzaj i wymiar zwolnień od pracy i nieobecności.....	274
10.4 Wnioski umieszczane w dokumentacji dotyczącej ewidencjonowania czasu pracy.....	277
10.4.1 Wnioski o wolne z tytułu wychowywania dziecka w wieku do 14 lat.....	278
10.5 Dokumenty umieszczane w dokumentacji dotyczącej ewidencjonowania czasu pracy.....	281
10.5.1 Dokumenty związane z wykonywaniem pracy w godzinach nadliczbowych.....	281
10.6 Powierzenie przechowywania dokumentacji pracowniczej innemu podmiotowi.....	284

10.7 Inne dokumenty dotyczące czasu pracy, nieumieszczane w dokumentacji pracowniczej	284
10.8 Okres przechowywania dokumentacji dotyczącej ewidencjonowania czasu pracy.....	286
10.9 Wydłużenie się okresu przechowywania dokumentacji dotyczącej czasu pracy.....	287
10.9.1 Dokumentacja czasu pracy pracowników zatrudnionych przed 1 stycznia 2019 r.....	288
10.10 Elektroniczna dokumentacja czasu pracy.....	289
10.11 Dokumentacja czasu pracy w postaci papierowej – wymagania.....	296
10.12 Obowiązek wydawania kopii dokumentów dotyczących ewidencjonowania czasu pracy	297
10.13 Sankcje za nieprawidłowe prowadzenie ewidencji czasu pracy.....	298
10.14 Dochodzenie roszczeń, a ewidencja czasu pracy.....	299
Godziny pracy a umowy cywilnoprawne.....	301
10.14.1 Umowa cywilnoprawna z własnym pracownikiem.....	301
10.14.2 Umowa cywilnoprawna zawarta z osobą niebędącą pracownikiem.....	302
11. Praca zdalna w Kodeksie pracy.....	312
11.1 Praca zdalna (kodeksowa).....	313
11.2 Regulamin wyboru przedstawicieli pracowników	316
11.3 Regulamin zasad wykonywania pracy zdalnej.....	323
11.4 Praca zdalna z powodu działania siły wyższej lub stanu nadzwyczajnego.....	332
11.5 Czas pracy w trakcie pracy zdalnej.....	333
11.6 Praca zdalna okazjonalna.....	342
11.7 Praca zdalna – podsumowanie różnych rodzajów pracy zdalnej.....	345
11.8 Praca zdalna „covidowa”	348
11.8.1 Odwołanie stanu epidemii i wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego.....	349
12. Urzędowe stanowiska w sprawie czasu pracy.....	350
13. Czas pracy - kontrole	360
13.1 Kontrole PIP.....	360
13.2 Kontrola przestrzegania prawa pracy i rozstrzyganie sporów.....	363
13.3 Kontrole PIP, ZUS – najczęściej kontrolowane kwestie w zakresie czasu pracy.....	367